

Punkt 3.

Drøftelse af opfølgning på netværksanbringelserne i 2016

2014-13095

Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen fremsender til Familie- og Socialudvalgets drøftelse

at sagsbeskrivelsen udgør opfølgning på netværksanbringelserne i 2016.

Beslutning:

Drøftet og udvalget takker for en god orientering.

Udvalget lægger vægt på brug af netværk i såvel den tidlige forebyggende indsats som ved anbringelser. Og ønsker, at disse indsatser styrkes yderligere.

Udvalget ønsker at få en opfølgning igen om et år, samt udvalget på et senere møde får en orientering om brug af netværk i de forebyggende indsatser.

Sagsbeskrivelse

Projekt netværksinddragelse gennemførte i 2012-2013 en række initiativer i familiegupperne til fremme af netværksarbejdet, og arbejdet er videreført i familiegupperne i årene efter. Evalueringsrapporterne fra projektet dokumenterede en række gevinster i form af både en kvantitativ stigning i omfanget af netværksløsninger i perioden samt en kvalitativt god løsning for barnet og familien.

Ved projektets afslutning var der i Familie- og Socialudvalget et ønske om fortsat at følge familierne for at undersøge virkningerne på længere sigt. Formålet var at undersøge:

- Er netværksanbringelserne i projektet velfungerende og holdbare løsninger - også på sigt?

I foråret 2015 blev Familie- og Socialudvalget forelagt 1. opfølgende undersøgelse på netværksanbringelserne. Undersøgelsen viste bl.a., at andelen af netværksanbringelser fortsat var stigende, og at anbringelserne var relativt stabile over tid. Udvalget besluttede at ville følge udviklingen videre, og i foråret 2016 foreligger derfor denne 2. opfølgende undersøgelse.

Andel netværksanbringelser

De senere års udvikling i andelen af netværksanbringelser kan se ud til at være stagneret en smule - i 1. kvartal 2016 udgør netværksanbringelserne 8,1 % af de samlede anbringelser i Aalborg Kommune. Antallet af anbringelser i alt er relativt stabilt, og antallet af netværksanbringelser er faldet lidt. Andelen af netværksanbringelser er højere, hvis man ser på Familiegupperne alene (uden Specialgruppen, hvor det traditionelt er sværere at anbringe i netværket pga. barnets særlige behov). Andelen af netværksanbringelser er her 8,8 % i dag.

Hver netværksanbringelse, der foranstaltes i stedet for en anden anbringelsesform, vægter relativt meget i dette regnestykke, og tallene er derfor meget påvirkelige af selv mindre udsving. Hvis blot 4 almindelige anbringelser blev konverteret til netværksanbringelser, ville andelen af netværksanbringelser være oppe på samme niveau som i 2014.

Samtidig er en vigtig pointe, at netværksinddragelse også anvendes til andet end *anbringelser*. Der er rigtig mange gode eksempler på både private aftaler i netværket, der afværger foranstaltninger, samt foranstaltninger i form af *netværksaflastning*.

	2012	2013	2014	1. kvartal 2016
Andel netværksanbringelser ud af de samlede anbringelser i Familiegupperne og Specialgruppen (%)	5,9	7,8	8,7	8,1
Andel netværksanbringelser ud af de samlede anbringelser, særskilt for Familiegupperne (%)	6,4	8,2	9,1	8,8

Kilde: Økonomirapport april 2016. Data fra 2015 er af tekniske årsager ikke opgjort pga. overgangen til DUBU

Antallet af nyforanstaltede netværksanbringelser synes også at være faldet, efter projektet sluttede i 2013. Nedgangen i andelen af netværksanbringelser, som vi så ovenfor, skal altså formentlig primært forklares ved, at tilgangen til nye netværksplejeanbringelser er vigende. Som dette notat senere vil vise, er de netværksplejeanbringelser, der faktisk bliver foranstaltet, nemlig relativt stabile, så nedgangen kan ikke ses som udtryk for mange sammenbrud.

	2012	2013	2014	2015
Antal nyforanstaltede netværksanbringelser	14	27	8	7*

Kilde: Børn- og ungesystemet og DUBU

* note: Tallet for 2015 er behæftet med en usikkerhed pga. overgang til DUBU. Der er til dels optalt manuelt.

I de nedenstående tabeller ses, at Aalborg Kommune i 6-by sammenhæng på den positive side ligger ganske højt i andel af netværksanbringelser, kun overgået af Københavns Kommune. Til gengæld er anbringelseshyppigheden på den negative side også relativt høj i Aalborg Kommune, hvor kun Esbjerg Kommune anbringer flere set i forhold til kommunernes størrelse, og Randers er på niveau med Aalborg.

	Aalborg	Århus	Odense	Esbjerg	Randers	København
Andel netværksanbringelser ud af det samlede antal anbringelser i 6-by sammenhæng (%)	8,6 %	4,3 %	4,6 %	4,4 %	5,8 %	9,4 %

Kilde: 6-by nøgletal 2015 (data fra 2014)

	Aalborg	Århus	Odense	Esbjerg	Randers	København
Antal anbragte - helårspladser pr. 10.000 0-22-årige	104	70	87	135	103	96

Kilde: 6-by nøgletal 2015 (data fra 2014)

Metode

Kvalitetsheden har både i 2015 og 2016 gennemgået netværksanbringelserne i journalerne. I 2016 er de netværksanbringelser, der er foranstaltet i perioden 2012-2014 inkluderet i undersøgelsen med det formål at se på, hvordan det går børnene over tid. Derfor er de nyere foranstaltede netværksanbringelser fra 2015 ikke med i forløbsundersøgelsen nedenfor.

Opdraget har været at lade journalerne være udgangspunktet for undersøgelsen med fokus på:

- Status på anbringelsen i dag (fortsat netværksanbringelse, sammenbrud, hjemgivelse)
- Biologiske forældres holdning til anbringelsen (frivillig/tvang)
- Rådgivers beskrivelse og vurdering ud fra personrettede tilsyn i netværksplejefamilien
- Netværksplejefamiliens tilkendegivelser i de personrettede tilsyn
- Barnets tilkendegivelser i børnesamtalerne

Resultater

Hvor er børnene i dag?

Der er fulgt op på 49 netværksanbringelser, som blev foranstaltet i 2012, 2013 eller 2014. I det 2014 er taget med i årets undersøgelse, er der kommet et par børn mere med i forhold til sidste års undersøgelse. Af nedenstående tabel fremgår, hvor børnene er i dag:

Status for anbringelserne	Undersøgelsen i 2015		Undersøgelsen i 2016	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Fortsat netværksanbringelse	26	63 %	27	55 %
Fortsat netværksanbringelse i efterværn	0	0 %	1	2 %
Konvertering til almindelig plejefamilie (den samme som netværksplejefamilien)	1	2 %	1	2 %
Hjemgivelse	7	17 %	10	20 %
Afslutning pga. alder (18+)	3	7 %	4	8 %
Sammenbrud og ændring af anbringelsessted	4	10 %	6	12 %
Hovedtotal	41	100 %	49	100 %

Som det ses af ovenstående tabel, er andelen af børn, der fortsat er anbragt i netværksplejefamilie, faldet siden sidste år. Dette er ikke overraskende, idet der er en vis "afgang" fra gruppen af netværksplejeaanbragte. Nogle er fyldt 18 år, og selvom flere af dem praktisk bliver boende i netværksplejefamilien, ophører anbringelsen (undtagen én ung, hvor der er bevilget efterværn i netværksplejefamilien). Yderligere ét barn bor ved samme familie, men anbringelsesforholdet er konverteret til en almindelig plejefamilie. Andre børn er blevet hjemgivet til forældrene – nogle af anbringelserne har eksisteret kortvarigt, f.eks. mens en forælder har været indlagt eller deltaget i misbrugsbehandling. For andre har anbringelsen ikke fungeret, og hjemgivelse blev løsningen.

I det forgangne år er der sket yderligere 2 sammenbrud ift. sidste år, hvor barnet skifter anbringelse. Generelt for sammenbrudene i denne type anbringelser ligger årsagerne typisk enten ift. børnenes særlige støttebehov, som netværksplejefamilien ikke formår at varetage, eller konfliktniveauet har været højt, og "håndklædet må kastes i ringen". Der er ikke noget entydigt mønster i, hvornår i anbringelsen, sammenbruddet sker. For nogle sker der sammenbrud meget hurtigt eller f.eks. inden for det første år. For andre sker sammenbruddet efter flere år i netværksplejefamilien.

"Sammenbrud" kan defineres og opgøres på forskellige måder. I SFI rapporten "Anbragte børn og unges trivsel 2014" er anbragte 11-17 årige blevet spurgt om forskellige spørgsmål i relation til deres anbringelse og trivsel generelt. Undersøgelsen omfatter alle typer anbringelser. 10 % af børnene oplyser i undersøgelsen, at de inden for en tidshorisont på 2 år har oplevet et anbringelsesskift, der ikke har været planlagt. Undersøgelsen peger på, at der ikke er sammenhæng mellem anbringelsesform og sammenbrud. Resultatet er ikke direkte sammenligneligt med vores Aalborg-resultater - bl.a. er målgruppen og aldersgrupperne forskellige, og vi har nu i Aalborg fulgt anbringelserne i mere end 2 år siden 2012, hvilket vil forøge andelen af sammenbrud. Datagrundlaget i Aalborg-undersøgelsen er endnu relativt spinkelt, men vi har ikke fået grund til at antage, at vores netværksanbringelser adskiller sig væsentligt fra det generelle billede mht. sammenbrud.

SFI undersøgelsen finder desuden, at næsten 8 ud af 10 børn oplever, at deres liv er blevet lidt eller meget bedre, efter de er flyttet hen til det nye anbringelsessted. Ifølge forfatterne bag undersøgelsen kan dette resultat bidrage til at nuancere diskussionen om sammenbrud i anbringelser.

Både SFI og international forskning viser desuden, at netværksanbringelser generelt er meget stabile (såvel som traditionelle plejefamilier) jf. rapporten "Effekter af slægtspleje".

I Aalborg Kommune genkender vi dette billede. Niveauet for sammenbrud er relativt lavt (i gennemsnit under 2 om året siden 2012), ligesom vi ser, at netværksplejeforældrene ofte spiller en væsentlig rolle i børnene/de unges liv både før, under og efter netværksanbringelsen. Dette ser vi bl.a. ved, at børnene ikke sjældent har taget ophold i familien, inden den bliver til en netværksplejefamilie, ligesom de unge mennesker, der fylder 18 år, ofte bliver boende. Det er i journalmaterialet ganske tydeligt, at der generelt er nære følelser og bånd mellem barnet/den unge og netværksplejefamilien.

Hvor bliver børnene anbragt?

Af nedenstående fremgår det, hvor børnene fra Aalborg Kommune er/har været anbragt.

Netværksplejefamilie	Antal	Procent
Mormor	18	37 %
Morfar	4	8 %
Farmor	4	8 %
Faster	4	8 %
Lærer	1	2 %
Moster	4	8 %
Oldefar	1	2 %
Onkel	2	4 %
Storebror	2	4 %
Storesøster	5	10 %
Tante	1	2 %
Tidligere plejefamilie	2	4 %
Veninde til mor	1	2 %
Hovedtotal	49	100 %

Som det fremgår, er det oftest i mors familie, barnet bliver netværksanbragt i form af mormor og/eller morfar eller hos søskende. Ellers har mange andre familiemedlemmer også været i spil i sagerne, og i 3 tilfælde det professionelle netværk i form af en lærer og to plejefamilier, hvor et barn tidligere har været anbragt. Anbringelserne sker hos en ret bred vifte af familiære eller professionelle relationer for barnet, og man kan måske på baggrund af dette sige, at arbejdet med at netværksafdække barnet f.eks. med genogram, åbner dørene for nye og anderledes løsninger.

I det følgende er afdækket forskellige perspektiver på kvaliteten af anbringelsen. Ud fra journalerne er foretaget en screening af, hvilken vurdering børn, forældre, netværksplejefamilie og rådgiver lægger ned over anbringelsen.

Det er vigtigt at gøre opmærksom på, at der er taget udgangspunkt i journalmaterialet (som er skrevet af rådgiver), hvilket i sig selv er en fortolkning af, hvad familie og fagpersoner har sagt. Yderligere er der fortolket på, hvad disse journalnotater siger om anbringelsen – f.eks.: ud fra det personrettede tilsyn – trives barnet så i anbringelsen? Nedenstående er altså et forsøg på at give det hurtige overblik ud fra journalerne.

Perspektiver på netværksanbringelsen – børnene

Det er undersøgt via børnesamtalerne, om barnet synes om/er tilfreds med sin netværksplejefamilie.

Børnenes tilfredshed	Undersøgelsen i 2015		Undersøgelsen i 2016	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Tilfreds	26	63 %	35	71 %
Ønsker hjemgivelse	5	12 %	5	10 %
Ønsker anden anbringelse	1	2 %	2	4 %
Observeret (små børn)	4	10 %	3	6 %
Ved ikke (fremgår ikke)	5	12 %	4	8 %
Hovedtotal	41	100 %	49	100 %

Det er relativt nemt at udlede fra de fleste børnesamtaler, om barnet er tilpas i netværksplejefamilien - om end dette relativt let kan ændre sig og desuden afhænger af, hvor "åbne" børnene tør være over for rådgiver. De fleste rådgivere spørger eksplicit ind til, om barnet er glad for at bo i netværksplejefamilien.

Andelen af tilfredse børn ligger på et højt niveau som sidste år, og er med til at understrege, at der er tale om relativt stabile anbringelser. 71 % af børnene er tilfredse, og yderligere 6 % er meget små børn, der ikke selv har sprog og er observeret i netværksplejefamilien, og vurderingerne omkring disse børn er, at de trives.

For 8 % (4 børn) kan det ikke afgøres ud fra journalen, hvad barnets ønske er. Det handler primært om, at disse journaler ikke er opdaterede, eller at der ikke har været afholdt børnesamtale.

14 % af børnene fortæller, at de gerne vil hjem til deres forældre at bo, eller at de ønsker en anden anbringelse. Ingen af disse børn bor længere i netværksplejefamilien – mange af dem er det lykkedes at hjemgive, og for andre er der fundet andet anbringelsessted.

Man kan måske på denne baggrund sige, at børnenes egen oplevelse i høj grad indgår i sagsbehandlingen og i de vigtige beslutninger, der skal træffes.

I SFI-undersøgelsen om de anbragte børns trivsel er det knap to tredjedele af børnene og de unge, der synes, at de har det meget godt med at bo på stedet, og yderligere knap en fjerdedel synes, de har det godt. 17 % tilkendegiver, at de har det mindre godt. Det helt overvejende flertal (78 %) af de familieplejeanbragte børn trives rigtig godt med at være på deres anbringelsessted, mens det tilsvarende kun gælder for 29 % af de børn, der er anbragt på døgninstitution.

Igen kan vi ikke direkte sammenligne Aalborg-resultaterne med SFI-undersøgelsen. Dog får vi en indikation af, at de netværksanbragte børn fra Aalborg måske ikke adskiller sig væsentligt i det resultat, at langt de fleste netværksanbragte børn heldigvis oplever at trives på deres anbringelsessted.

Perspektiver på netværksanbringelsen – forældrene

En vigtig indikator for forældrenes holdning til netværksanbringelsen er, hvorvidt de har givet samtykke hertil. Langt de fleste – 92 % af anbringelserne – er frivillige, mens 8 % er tvang. I 2 sager er en anbringelse, der startede som tvang, blevet frivillig hen ad vejen, mens andre nye tvangssager er kommet til.

Forældres samtykke	Undersøgelsen i 2015		Undersøgelsen i 2016	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Frivillig	37	90 %	45	92 %
Tvang	4	10 %	4	8 %
Hovedtotal	41	100 %	49	100 %

En del sager vidner om samarbejdsvanskeligheder og konflikter mellem forældre og netværksplejefamilie. Det kan handle om mange ting, f.eks. samvær, misbrugsproblematikker osv. Netværksanbringelserne er altså ikke uden de udfordringer omkring forældresamarbejdet, der også kan opleves i andre anbringelsestyper.

I forhold til samværene fortæller forældrene selvfølgelig typisk til rådgiver, at de oplever samværene som velfungerende - mange vil gerne se deres børn mere. Andre forældre har vanskeligt ved at se børnene ret ofte, hvorfor de er ustabile i samværet.

Perspektiver på netværksanbringelsen – netværksplejeforældre

Netværksplejeforældrenes vurderinger fremgår typisk i forbindelse med de personrettede tilsyn, men der sker ofte også meget imellem disse. I nedenstående er forsøgt klassificeret, hvad netværksplejeforældrene siger, når de skal vurdere, om barnet trives i anbringelsen. Der er naturligvis tale om nogle svære nuancer, når noget er klassificeret som 'trives i mindre grad' og 'trives ikke'.

Netværksplejefamiliers vurdering af barnet i anbringelsen	Undersøgelsen i 2015		Undersøgelsen i 2016	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Barnet trives	32	78 %	36	73 %
Barnet trives i mindre grad	2	5 %	3	6 %
Barnet trives ikke	5	12 %	6	12 %
Ved ikke (fremgår ikke)	2	5 %	4	8 %
Hovedtotal	41	100 %	49	100 %

I langt størstedelen af sagerne giver netværksplejefamilien udtryk for, at barnet trives i den nuværende anbringelse. Det betyder ikke, at der ikke er væsentlige udfordringer omkring barnet f.eks. ift. barnets særlige behov (enkelte børn er også i aflastning fra netværksplejefamilien), men netværksplejefamilien oplever alligevel, at barnet trives så godt, som det kan. Med få undtagelser er netværksplejefamiliernes vurderinger meget overensstemmende med børnenes. Dog ses det i nogle tilfælde, at netværksfamilien må give op, fordi anbringelsen slider for meget på deres familie og egne børn, selvom det anbragte barn egentlig vurderes at trives godt i netværksplejefamilien.

Perspektiver på netværksanbringelsen – rådgiver

Rådgivers vurdering af, om barnet er velanbragt, er naturligvis også afhængig af, hvad han/hun hører i de personrettede tilsyn, og herunder i børnesamtalerne. Der er derfor stor overensstemmelse imellem, hvad netværksplejefamilien, barn og rådgiver vurderer.

Rådgivers vurdering af barnet i anbringelsen	Undersøgelsen i 2015		Undersøgelsen i 2016	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Barnet trives	30	73 %	36	73 %
Barnet trives i mindre grad	4	10 %	4	8 %
Barnet trives ikke	5	12 %	6	12 %
Ved ikke (fremgår ikke)	2	5 %	3	6 %
Hovedtotal	41	100 %	49	100 %

I de 10 tilfælde, hvor rådgiver har vurderet, at barnet ikke eller kun i mindre grad trives i netværksanbringelsen, er barnet i dag fraflyttet netværksplejefamilien.

Den nationale forskning

Der er igennem dette notat refereret til forskning fra SFI. Vedlagt i bilag er en sammenfatning af de væsentligste forskningsresultater om effekterne af forskellige anbringelsestyper. Hovedkonklusionen er, at netværksanbringelser er en god og holdbar løsning, når et barn skal anbringes, og børnene klarer sig bedre på sigt end f.eks. institutionsanbragte.

Det er på baggrund af både Aalborg Kommunes egne undersøgelser og den nationale såvel som internationale forskning oplagt at anvende netværksanbringelserne som alternativ til anden anbringelsesform, når det er muligt.

Fremadrettet i Aalborg Kommune

Familiegrupperne arbejder aktuelt på at opstille nye ambitiøse mål for antal af netværksanbringelser. Der skal anbringes flere i netværk, men realistisk set er der også en grænse for, hvor mange der kan anbringes i netværk. Der foretages altid en grundig vurdering af muligheden for netværksanbringelse, men der er børn, der ved anbringelsen er så skadede, at de skal anbringes i et professionelt behandlingsmiljø. I andre situationer er der simpelthen ikke et netværk at arbejde med, hvorfor en netværksanbringelse ikke er mulig.

Ud over at afdække netværk og etablere netværksanbringelser, arbejder netværksrådgiverne også med at etablere og vedligeholde trivsels- og sikkerhedsplaner. Dette arbejdet er også højt prioriteret, da trivsels- og sikkerhedsplaner dels forebygger anbringelser og dels benyttes ved hjemtagning af tidligere anbragte børn.

Bilag:

Forskningsresultater om effekter af anbringelsestyper